

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K.

List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Pogum, delavnost, požrtvovalnost!

Desetmesečna vojska je zahtevala velike žrtve od vsega prebivalstva našega cesarstva. A do zadnjega časa je imela naša Kranjska dežela vsaj to prednost, da so bila neposredno bojna polja daleč proč, ob srbski in ruski meji. Tako smo zamogli kolikor toliko tudi v tej vojni dobi nadaljevati mirno delo na naši rodni grudi.

Ta položaj se je bistveno izpremenil, odkar je napadel naše cesarstvo verolomni Lah, naš dedni sovražnik.

Sedaj divja vojska ob naših bližnjih mejah in sovražnik želi udreti v našo milo ožjo domovino.

Toda že stoje na zvesti straži naše slavne, v desetmesečnih krvavih bojih utrjene armade. In četudi je premoč števila na strani sovražnika, ki nas je le v zavesti te premoči zahrbtno napadel, je vendar trdno utemeljena nada, da se trume tega nasprotnika razbijejo ob naših železnih črtah, ravno tako, kakor so se razbile nepregledne ruske množice ob naši karpatski falangi. Saj imamo opraviti s tistim Lahom, ki je bil že od naših slavnih prednikov krvavo tepen pri Novari in Kustoci! Upati in pričakovati tedaj smemo, da nam sovražne čete ne uničijo polja, katera smo letos obdelali s takim trudom, in da nam bo omogočeno, srečno spraviti sad znoja in žuljev.

V vsakem slučaju pa nam nalaga novi položaj nova bremena in nove dolžnosti.

V neposredni bližini bojne fronte, spada naša dežela sedaj v vojno ozemlje. To je združeno z marsikatero nepriliko za posameznika in cele občine.

To je treba potrpeti, v svesti, da vse velja enemu velikemu smotru: Odbiti zasledni napad dednega sovražnika od naše domovine.

V tem velikem zgodovinskem času, v katerem se gre za obstoj našega cesarstva, naše dežele, našega naroda — mora slehri storiti, kar more, za splošni blagor. Eni stoje v bojnih črtah in tvegajo kri in življenje za domovino. Drugi opravljajo domača dela, skrbe za živče vseh in za prihodnost naroda.

Vsak po svoje skrbi za javni blagor. Vse pa mora prevevati zavest, da le po poti vsestranske požrtvovalnosti in solidarne skrbi za splošni blagor, pridemo do zaželjene boljše prihodnosti.

Potrpiamo pogumno neprilike, ki so neizogibno združene z velikansko vojsko, kojo so izzvali naši sovražniki v cinčni pohlepnosti po tujem blagu. Pomislimo, kako junaško prenašajo vse bojne težave in nevarnosti naši vrlji vojaki v bojni črti. Kaj je napram temu katerakoli žrtev in neprilika, ki jo prinaša usiljeno nam vojno stanje tudi nam, ki smo ostali doma!

V tem velikem času je sveta dolžnost slehernega, storiti kar more za javni blagor.

Sovražnik ljudstva in javni škodljivec je, kdor v tem času gleda samo nase, samo na svojo lastno korist; ravno tako tudi tisti, ki samo tarna in toži in kritikuje ali pa ljudi bega, ne dela pa nič, da bi pomagal premagati težkoče sedanjega časa.

Danes le tisti kaj velja, ki ga dičijo moške kreposti: pogum, delavnost, požrtvovalnost. Teh lastnosti ni

nikdar manjkalo v naši deželi, tudi zdaj ne. Mirnim, pogumnim srcem gledamo nevarnosti v oko, zaupajoč v Vsegamogočnega, ki je gospodar naše usode.

In tako bomo prestali tudi to preskušnjo, vršeč svoje dolžnosti, potrpeč vse neprilike, goječ v zvestih srcih udanost in ljubezen do našega presvitlega vladarja in do rodne naše mile zemlje in združivši vse svoje moči v bratski mejsebojni ljubezni po geslu: Vsi za enega in eden za vse!

Deželni odbor kranjski v Ljubljani,
dne 4. junija 1915.

Deželni glavar: Šusteršič I. r.

Nikar ne izkoriščajte vojske!

Pred kratkim je „Slovenec“ poročal, kako nečuvno nekateri gostilničarji na Štajerskem izkoriščajo begunce in vojake. Tudi pri nas v novomeškem okraju so se dogajali slučajji, ko so nekateri revne begunce ali mimoidoče vojake res naravnost izkoriščali, bodisi, da so za jedila nezasišane cene zahtevali, bodisi, da so jim prenočišča veliko nad normalno ceno osolili, ali na kakoršenkoli način njih beden položaj izrabili v svojo korist.

Sicer so še do sedaj pri nas na Dolenjskem taki slučajji redki, vsekakor pa moramo vsak tak slučaj globoko obžalovati. Če se že pri nas drznejo ljudje tako postopati, ko primeroma nismo niti bogve kako daleč od bojnega polja oddaljeni, kaj bi še-le morali potem pričakovati od onih, ki so neprimerno daleč od bojnega polja oddaljeni.

Kar ni Tebi drago, tudi Ti drugemu ne stori! Naj si le vsak tak brezvestnež predstavlja, kako bi bilo z njim, če bi tudi njemu vojna usoda stisnila culico v roke brez vsega premoženja in ga pognala po svetu. Človek se mora vendar živeti v bedno usodo nesrečnežev in premisliti, da še ni vseh dni konec in da še končno niti ne ve, kaj še njega čaka.

Opozorjamo tudi, da taki, četudi sicer posamezni slučajji, ne škodujejo samo posameznikom za bodočnost, ampak žalibog dostikrat celim okrajem, in postavi pri marsikomu vse kranjsko ljudstvo v slabo luč. Tujec, ki ne pozna razmer, bo dostikrat ravno vsled takega brezvestneža, s kojim je prišel v neljubo dotiko, sodil vse Kranjce po enem kopitu.

Skrbimo torej, da tujcem, koje je usoda prinesla k nam, ne bomo grenili bivanja pri nas, ampak kar možno olajšali. Kdor pa nima kljub temu nikakega sočutja do bližnjega, ampak le smisel za svoj žep, naj se ga naznani pristojni oblasti, da ga bo ta poučila, da je izkoriščanje vojnih razmer za svoj žep ne samo nečloveško in nekrščansko, ampak tudi kaznjivo.

Gospodarstvo.

Škropljenje in žveplanje trt.

Peronospora ali palež se je v nizkih legah, na primer v državni trtnici v Bršlinu, prikazal letos že na Medardov dan, tedaj izvanredno zgodaj.

Iz tega sledi, da nam letos preti ta bolezen bolj kot druga leta, zlasti če bo vreme bolj vlažno.

Večinoma so vinogradniki ta teden trte že v drugič poškopili; kdor pa tega

ni storil, ta naj se s tem delom pomudi kolikor mogoče, ker se je sicer bati, da mu bo bolezen trto opalila.

Ker napada peronospora po cvetju v takem času zelo rada tudi grozdje, naj vsak, kakor hitro bo trta odcvetela, še posebej grozdje dobro poškopri in sicer toliko, da bo od njega kar kapljalo. To je treba iz tega vzroka, da se galica spravi do jagodnih pecljičkov, ker se bolezen na grozdju naseli najprv na jagodnih pecljičkih in odtod šele preide v jagode.

Iz enakega vzroka se priporoča pri drugem žveplanju mesto navadnega raba galičnega žvepla, to je tacega, v katerem je pomešano 3% zmlate modre galice.

Drugo žveplanje so nekateri posestniki že pred cvetjem izvršili. Kdor je tako žveplal, naj požvepla potem v tretjič, ko bodo jagode debele kakor grah.

Kdor še ni žveplal v drugič, naj počaka, zlasti če žvepla z galičnim žveplom, da trta odcvete. Na vsak način je treba za žveplanje izbrati lep, solnčen dan, kadar solnce dobro pripeka.

Pri tem se pripali žveplov prah na jagode in druge dele trte in ga potem dež ne more več oprati.

Tretjič bode treba potem žveplati sredi julija.

Troje žveplanje navadno zadostuje. Pozneje se žvepla le, če se tu pa tam grozdna plesnoba (oidium) prikaže.

Lansko leto je med zoritvijo na Dolenjskem v mnogih krajih nastopila neka posebna vrsta plesnobe, ki se pravzaprav pravilno imenuje siva gniloba.

To gnilobo ne povzroča glivica oidium, temveč glivica botrytis cinerea. Po tej boleznici močno napadene trte je bilo videti n. pr. v Drelsetovem vinogradu v Trški gori. Pa tudi iz drugih krajev Dolenjske in Belokrajine se mi je doposlalo od te glivice napadeno grozdje. Tako grozdje je bolj svetlosivo in jagode navadno ne razpokajo, temveč se le usušijo in izgledajo kakor cibebe.

K sreči se ta bolezen le bolj poredkoma pri nas pojavlja. Nastane pa zlasti tam, kjer so bile trte (grozdje) ranjene po toči.

Proti tej boleznici žveplanje dosti ne koristi, ampak priporočajo razna druga sredstva, in sicer škropljenje s pol-do enodstotno raztopino kalcijevega bisulfita, ali pa štipanje (prašenje) z zmesjo 10 do 20% natrijevega bisulfita z mavčevo (gipsovo) moko.

Tudi škropljenje z raztopino 0.3% do 0.4% žveplovega kalija, to je 30 do 40 g žveplovega kalija (na 10 l vode) se je izkazalo učinkovito. To se mora pa zgoditi zadosti zgodaj pred trgatvijo, da ne pride omenjena snov v mošt, tedaj naj-pozneje že meseca avgusta.

Zanimivo je, da škoduje gliva botrytis cinerea na trti še na razne druge načine; če pa nastopi pozno v jeseni, pri ugodnem vremenu, povzroča takozvano žlahtno gnilobo, ki daje vinu posebno fin duh in okus in je zato zlasti ob reki Renu na Nemškem zelo čislana.

B. Skalicky.

Naročajte „Dolenjske Novice!“

Prijatelje in znance prosimo za poročila o padlih in ranjenih Dolenjcih.

Pred vročino po naših hlevih.

Naša živina trpi v poletnem času močno pred vročino. To vidimo pri molzni, pri delavni in pri mladi živini. Krave nam v poletni vročini rade hujšajo in dajejo manj mleka. Po soparnih hlevih krave manj žro in se rađe pote, kar vpliva neugodno na vso mlečnost. In kar ne napravi vročina, to napravijo hlevske muhe. Ta mrčes je zelo nadležen in škodljiv, ker ne vznemirja samo živalij, ampak jih tudi zajeda, ker jim izsesava kri. Živina trpi veliko pred hlevskimi muhami in je treba tudi proti njim kaj storiti.

Da trpi živina veliko pred poletno vročino, temu so mnogo krivi naši slabi hlevi, ker so presoparni in ker jim manjka potrebnih prezračil. V poletnem času morajo biti hlevi zračni, kar pa pri nas niso. Zlasti pri naših nizkih hlevih je na to delati, da postanejo bolj zračni. Po naših hlevih manjka zadostnih okenj in potrebnih polken. Kolikokrat ne vidimo, da ima kmečki hlev namesto okenj samo po eno majhno lino in še to na neugodnem prostoru? In ta lina je najraje zamašena s slamo ali praprotjo. Za izmeno zraka je treba zračnih okenj, na pripravnih mestih in zadosti velikih. V Švici imajo tudi nizke hleve, ali poleti so ti hlevi zračni in hladni, ker se skrbi za potrebno zračenje z zadostnimi okni. V zračnih hlevih trpi živina tudi manj pred muhami, ker se muhe ogibljujejo zračnega prepriha.

Hlevi naj se sedaj čez noč odpirajo, da se hlade, po dnevu naj se pa ob vročih dneh in čez poldanske ure zapirajo, da ne more vročina notri. Sploh je na to gledati, da se hlevi ne grejejo po nepotrebnem. Prezračila naj so odprta. Na oknih je pa najbolj imeti polkna, ki napol odprta odvrtačo vročino in delajo senco.

Hlevi naj se tudi redno snažijo in naj se izplahujejo, če so tlakani, z vodo; zlasti naj se hodniki z vodo izplahujejo. Voda hladi, snaga pa odganja mušjo golazen.

Rohrman.

Vojska z Italijo.

Rezjani vodijo laške patrolje. Že binkoštni pondeljek so se pojavile v Brdih sovražne patrolje in so prišle, kakor sem že omenil, celo do Ločnika. Zanimivo je, da je vsaki taki patrolji pridružen slovensko govoreči Rezjan, ki pozna po naših krajih vsako stezo. Gotovo se čudijo ljudje, ki so bili doslej navajeni gledati Rezjana le brusiti škarje in vezati lonce, sedaj korakati moško kot „bersaglieri“ s puško po naših pokrajinah.

Nek gospod iz Gorice se je mudil na binkoštni pondeljek v svoji rojstni vasi Medani. Tedaj se je v vasi nenadoma pojavila laška patrolja. (Kakor znano, so naši Brda in zapadno Furlanijo brez boja prepustili iz strateških razlogov sovražniku). Posluževali so se Lah v pogovoru z Medanci slovenskega tolmača Rezjana. Vedli so se zelo vljudno. Ko so se pokrepčali z vinom in kruhom, katerega so prinesli s seboj, so se zopet vrnili. Hujše pa je bilo v St. Ferjanu. Tja je došla v torek neka laška kolesarska patrolja, stikala v hišah za avstrijskimi vojaki in odpeljala s seboj, kakor pripovedujejo begunci, župana Prinčiča, podžupana gostil-

ničarja Terpina in občinskega tajnika naučitelja Lud. Likarja. — V Kojškem so vzeli Italijani za talca baje župana veleposestnika Obljubka.

Izgube Italijanov so dosedaj velike. Nekaj visoka vojaška oseba, ki se je udeležila boja pri Marijinem Celju, mi je pripovedovala, da je vse bojišče tam pokrito s črnimi askerji.

„Cittá di Ferrara“. V torek, 8. jun., je doletela Italijane občutna izguba. Največjega italijanskega zrakoplova „Cittá di Ferrara“ ni več. Postal je žrtev našega pomorskega letala L48. Zgodilo se je tako-le:

V torek zjutraj, kmalu po 3. uri so zapazili nad Reko velik zrakoplov, ki je vrgel v mesto 14 bomb. Bombe niso dosegle svojega cilja. Takoj so to javili na vse strani. Zrakoplov so takoj začeli zasledovati. V par minutah se je dvignilo letalo L48 v isto višino, v kateri je vozil zrakoplov. Letalo je nato preletelo zrakoplov in je kmalu stalo navpično nad njim. V tem hipu je vrgel linijski poročnik, Hrvat Klasnik, zažigalno bombo na zrakoplov. Bomba je zadela. Sledila je strašna eksplozija. Dvignil se je visok steber, zrakoplov se je nagnil na stran in je pričel goreti, v sredi se je pretrgal in padel čez nekaj sekund kot goreča razvalina v morje. Ena najpomembnejših nad Italije je bila s tem uničena. Zrakoplov „Cittá di Ferrara“ — ta je namreč bil — je bil največji in najboljši italijanski zrakoplov. Dolg je bil 80 metrov in obsegal 12.000 kubičnih metrov. Gonilo ga je šest vijakov in štirje motorji. Od posadke zrakoplova so rešili dva častnika in pet mož, katere so prepeljali v Gradec.

Ujetniki v Gradcu. V Gradec došla častnika in pet mož posadke uničenega zrakoplova „Cittá di Ferrara“ so edini, ki so ostali pri življenju. En častnik in en mož sta z zrakoplovom vred zgorela. Poveljnik zrakoplova, linijski poročnik, je imel pri sebi 80.000 K v avstrijskih bankovcih. Ta denar je bil namenjen za podkupovanje civilnega prebivalstva, ako bi bil zrakoplov prisiljen, da se na avstrijskih tleh spusti na tla, da bi tako prišla posadka na varno.

Odbiti italijanski napadi pri Gorici, Gradiški in Trziču. Uradno razglašajo 9. junija: Prvi večji napad sovražnika, ki so ga včeraj naperile čete v približni moči ene pehotne divizije proti goriškemu mostu, smo odbili s težkimi izgubami za Italijane. Ti so bežali pred artiljerijskim ognjem nazaj in morali pustiti več topov. Enaka usoda je doletela sovražne napadalne poskuse pri Gradiški in Trziču.

Boji ob koroški meji vzhodno od prelaza Plöcken in obojestranski topovski ogenj na ozemlju naših koroških in tirolskih zapiralnih utrdb trajajo dalje.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Krn pokriva na stotine mrtvih italijanskih alincev. Vojni časnikarski stan 11. junija: Pobočja Krna pokriva na stotine mrtvih alincev, a italijansko vojno vodstvo zamolči vse izgube, katerih ne more opravičiti z uspehi.

Vsi italijanski napadi na celi fronti odbiti. Uradno se poroča 11. junija: Predvčeršnjim in včeraj so bili vsi italijanski napadi na vseh frontah odbiti. Nov napad proti delu goriškega utrjenega mostu se je zrušil v ognju dalmatinske deželne brambe, pravtako brezuspešen je bil napad sovražnika severno od Ronkov. Artiljerijski boj ob soški fronti traja dalje.

Ob koroški meji je bil včeraj popoldne odbit močan sovražni napad na Freikoff in slabši napad pri volajškem jezeru.

Na Tirolskem se je izjalovil napad pri Cortinu d'Ampezzo vpadle italijanske brigade ob naših postojankah pri Peutelsteinu. Novi napadi v tem kraju in ponočni boji pri Landru so se pravtako končali z umikanjem sovražnika. V ostalem se vrše na tirolski meji neprestani topovski

boji in za naše orožje uspešni spopadi.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Italijanski poraz ob Soči. Iz vojnega poročevalskega stana poročajo: V soški dolini so Italijani končno prvič resno napadli. Naše čete so jih pustile v bližino in nato otvorile hud ogenj. Italijani so bežali. Naša artiljerija zahodno od Gorice je pričela od strani streljati na bežeče Italijane. Napravila je cele ulice med bežečimi Italijani. Šest italijanskih topov je bilo porušenih. Italijani so jih popustili z moštvom in s konji vred.

Italijani ob Soči izgubili nad 4000 mož mrtvih in ranjencev. „Köln. Zeitung“ poroča o prvih večjih spopadih med italijanskimi in avstrijskimi četami ob Soči, v katerih so izgubili Italijani 4000 mož mrtvih in ranjencev.

Boji ob Soči in pri Plaveh. Uradno se poroča 12. junija: Posamezni boji kakor tudi artiljerijski boji ob Soči trajajo dalje. Doslej so se Italijani na vzhodnem bregu reke ustavili le pri Trziču in Kobaridu na točkah, ki leže pred našo bojno fronto. Včeraj so nasprotni oddelki ob jutranji zori prišli pri Plaveh na Višine vzhodnega brega, a so bili zopet vrženi nazaj.

Na koroški meji so naše čete odbile sovražne napade na prelaze v kraju Monte Paralba ter so zasedle to goro. Poizkus Italijanov, zopet dobiti Montepiano, se je izjalovil. Sicer se plazi sovražnik na posameznih prostorih ob meji počasi do naših pozicij. Tako stoji v Cortini d'Ampezzo, Fiera di Primesso in Borgo.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Pri Plaveh poražena italijanska brigada. — Artiljerijski boji na koroški in tirolski meji. Dunaj, 13. junija. Uradno se poroča: Ob Soči so se oba zadnja dneva posebno pri Plaveh vršili resnejši boji. Dne 11. t. m. tam podvzeti poskus ravske brigade, da bi pridobila vzhodne obrežne višine, se je končal z umikanjem sovražnika. Včeraj zjutraj so Italijani vnovič prekoračili reko. Po ljutih bojih se je posrečilo našim četam, da so sovražnika, ki se je neprestano ojačeval, vrgle nazaj in svoje postojanke, pred katerimi je ležalo nad 400 mrtvih Italijanov, trdno obdržale v rokah. Na koroškem in tirolskem obmejnem ozemlju se nadaljujejo boji.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Pri Plaveh nad 1000 Italijanov mrtvih. Dunaj, 14. junija. Uradno razglašajo: V bojih pri Plaveh je pustil sovražnik, kakor se je sedaj dognalo, preko 1000 mrtvih in zelo veliko ranjenih pred našimi postojankami. Včeraj so naše čete pozno zvečer odbile nov napad kakor vse prejšnje. Italijani niso mogli na fronti ob Soči nikjer prodreti. Na koroškem in tirolskem obmejnem ozemlju se ni dogodilo nič bistvenega.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Na južnem bojišču.

Praske in artiljerijski boji ob srbski meji. Razkrojene črnogorske čete. Uradno razglašajo 9. junija: Ob srbski meji so se tuintam vršile praske in artiljerijski boji brez pomena. Pri Koritu smo razkropili črnogorsko četo v avstrijskih uniformah.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Srbi še dva dneva pohoda od Skadra. „Tageblatt“ poroča 9. junija iz Lugano: „Giornale d'Italia“ piše o napredovanju srbskega prodiranja v Albanijo. Srbi stoje danes le še dva dnevna pohoda od Skadra. Oficijozni list vprašuje, kakšno stališče bo zavzela italijanska vlada in meni, da se začasnemu zasedanju ni treba upirati, da se pa nikdar ne sme priznati trajno zasedanje Skadra in severne Albanije.

Naši letalci metali bombe v Kragujevac. Uradno razglašajo 10. junija: Naše

brodovje letalcev je metalo včeraj zjutraj na arzenal in na pirotehnični zavod v Kragujevcu uspešno bombe. Konstatirala sta se dva požara. Naši letalci so se vrnili v dobrem stanju. — Namestnik načelnika gen. štaba pl. Höfer, fml.

Srbi v Albaniji. V laških političnih krogih vzbuja pohod Srbov v Albanijo nevoljo. Prizren so zasedli 4 srbski bataljoni, kar se od laške strani uradno potrjuje. „Corriere“ svari Srbe, naj ne gredo v Albanijo predaleč in naj ne zasedejo albanskega ozemlja. Albansko vprašanje mora rešiti evropska konferenca.

Dosedaj so Srbi brez odpora zasedli v prednji Albaniji Dibro, Stanovo, Golobrd in ozemlje Kassi Ljuma in albansko mesto Elbassan.

Na morju.

Naš podmorski čoln potopil italijanskega. Uradno razglašajo 12. junija: Neki naš podmorski čoln je na severnem Jadranskem morju torpediral in potopil italijanski podmorski čoln „Medusa“. Drugi častnik in 4 možje so rešeni in ujeti.

Mornariško poveljstvo.

Dve angleški torpedovki potopljeni. Admiraliteta poroča 11. junija: Včeraj zjutraj sta bili potopljeni angleški torpedovki 10 in 12, ki sta operirali na angleškem vzhodnem obrežju. Potopil ju je neki podmorski čoln. Rešili in izkrcali so 30 mož. Isti dan se poroča, da je neki nemški podmorski čoln potopil angleško ladjo „Express“. — Reuter poroča 11. jun.: Nemški podmorski čoln so potopili pet angleških ribiškkih ladij in parnik „Ernsboldt“.

Naš podmorski čoln potopil angleško križarico. Uradno razglašajo 10. junija: Podmorski čoln IV. (poveljnik linijski ladjini poročnik Singule) je včeraj dopoldne 30 milj zahodno od Sv. Ivana Meduanskega torpediral in potopil neko angleško križarko vrste „Liverpool“, ki se je vozila zavarovana s šestimi torpednimi rušilci.

Vojska z Rusi.

Zmagovito prodiranje južno od Dnjestra. — Stanislav v naših rokah. Uradno razglašajo 9. junija: Južno od Dnjestra so Rusi vnovič izgubili na ozemlju. Med mnogimi zasledovalnimi boji zmagovito prodirajoč so zavezniki dosegli včeraj severno od Kolomeje črto Kulaczkowce-Korszow, pridobile višino pri Ottyniji, vzele zvečer Stanislav in prodrle dalje proti Haliczu. Včeraj smo ujeli 5570 Rusov. Na ostali fronti v Galiciji in na Poljskem se ni nič posebnega zgodilo. — Namestnik načeln. gen. štaba pl. Höfer, fml.

Nemci prodirajo proti Kownu. Uradno se poroča med drugim 9. junija: Na vzhodnem bojišču smo vzeli Kubyli v vzhodnem bregu Vindave. Od jugozahoda se bližajo naše napadalne čete Šavlov. Ob Dubisi smo sovražno severno krilo z obkoljevalnim napadom vrgli v jugovzhodno smer. Naše prednje vrste so dosegle cesto Betigola-Ilgija. Južno od Njemena so se Rusi po trdovratnih bojih pričeli umikati. Ujeli smo 300 sovražnikov in zaplenili dve strojni puški. Pri nadaljnjem zasledovanju proti Kownu smo dosegli cesto Mariampol-Kowno. Najvišje vojno vodstvo.

Rusi pošiljajo ojačenja. Uradno razglašajo 10. junija: Južnozahodno od Šavlov so se Rusi našemu prodiranju živahno upirali. Napredovali smo le malo. V zadnjih dneh je bilo tu ujetih 2250 Rusov.

Proti naši obkolitvi vzhodno od Dubisse je odposlal sovražnik iz severno-vzhodne smeri ojačenja. Pred to nevarnostjo je bilo vzeto nazaj naše krilo v črto Betigola-Zoginio, ne da bi je bil sovražnik nadlegoval. Južno od Njemena je bilo od 6. junija ujetih 3080 Rusov, zaplenjeni sta bili dve zastavi, dvanajst strojnih pušk, veliko poljskih kuhinj in voz.

Položaj vzhodno od Przemysla je neizpremenjen.

Iz pokrajine Mikolajow-Rohatin so odrinile nove ruske sile proti jugu. Njih napad odbijajo deli Linsingenove armade v črti Litynia-Dnjestr v odseku pri Zurawnu. Vzhodno od Stanislava in pri Haliczu se bijejo še zasledovalni boji.

Najvišje vojno vodstvo.

Uspešno napredovanje Pfanzerjeve armade. — Zaleszczyki zopet v naših rokah. Uradno se poroča 12. junija: Med Dnjestrom in Prutom so zavzele čete armade Pfanzer zopet več ruskih pozicij. Kraje Jezerzany in Nieżwiska smo z naskokom vzeli. Naše zmagujoče čete prodirajo proti Czernilici in so prekoračile severovzhodno od Horodenke Dnjester. Zaleszyke smo zasedli. Proti temu mestu so naperili Rusi zvečer in ponoči obupne napade, ki so bili vsi z najtežjimi sovražnikovimi izgubami odbiti. Tudi napad nekega kozaškega polka se je v našem ognju popolnoma izjalovil.

V Bukovini so morali Rusi opustiti tudi zadnje pozicije ob Prutu. Rusi se od naših čet ostro zasledovani z velikimi izgubami umikajo preko državne meje.

V včerajšnjih bojih Pfanzerjeve armade je bilo ujetih 5000 Rusov. Južno od gorenjega Dnjestra trajajo boji dalje, neki ruski protinapad na Stanislav je bil odbit. Zurawno, katerega smo izpraznili, ker so Rusi dobili ojačenja, so včeraj zvezne čete zopet zavzele.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Tyšmienice in Tlumac v naših rokah. Naše čete zasedle več krajev v Besarabiji. Uradno se poroča 13. junija: V jugovzhodni Galiciji čete Pfanzerjeve armade zmagovito dalje prodirajo. Po trdovratnih bojih so vzele včeraj Tyšmienico, Tlumac in višine severno od Olesze. Južno od Czernelice se vrše boji. Nove ruske napade proti Zaleszczykom smo krvavo odbili. Iz Bukovine čez državno mejo prodirajoč so vrgle naše čete Ruse iz njihovih ob meji pripravljenih močnih postojank nazaj. Med zasledovanjem so zasedle več krajev v Besarabiji. Včeraj so zasledovalci ujeli 1500 Rusov.

Ob gornjem Dnjestru so zavezniki uspešno napadli v smeri proti Zyaczowu, kjer so še močne ruske sile na južnem bregu Dnjestra.

V srednji Galiciji so avstrijsko-nemške čete zavzele Sieniavo in ko so odbile močan ruski napad, so v naskoku zavzele vsa opirališča severovzhodno od mesta. Pri tem je bilo ujetih 3500 Rusov. Sicer je položaj neizpremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Nemški uspehi na severnem bojišču. Uradno poročajo 13. junija: Severozahodno od Šavlov so naši napadi dobro napredovali. Kuže smo z naskokom vzeli in ujeli 3950 mož ter zaplenili 8 strojnih pušk. Jugovzhodno od ceste Mariampol—Kowno so se pričeli vnovič boji proti ruskim ojačenjem. Vsi ruski protinapadi južno od Bolimova so bili brezuspešni. Naš plen se je zvišal na 1680 ujetnikov in 8 topov ter 9 strojnih pušk.

Ruska bojna črta vzhodno ob Jaroslava predrta. — 16.000 Rusov ujetih. Uradno razglašajo 14. junija: Zvezne armade v srednji Galiciji so včeraj vnovič napadle.

Ruska bojna črta vzhodno in jugovzhodno od Jaroslava je bila po ljutem boju predrta in sovražnik z najtežjimi izgubami prisiljen, da se je umaknil. Od današnje noči se Rusi tudi pri in južno-vzhodno od Mosciske umikajo, 16.000 Rusov je bilo včeraj ujetih. Boji južno od Dnjestra se med tem še nadaljujejo. Pri Derzowu južno od Mikolajova so naše čete krvavo odbile štiri močne napade. Sovražnik je končno v begu izpraznil bojišče.

Severozahodno od Zurawna prodirajo zavezniki proti Zyaczowu in so včeraj po težkih bojih osvojili Boguzno. Naš napad uspešno napreduje tudi severno od

Tlumacza. V roke naših je padlo veliko ujetnikov, katerih število še ni dognano. Rusi so severno od Zalezcykov napadli po 11. uri ponoči v 3 km široki bojni črti v štirih vrstah. Ta napad množice se je izjalovil z velikimi izgubami za sovražnika v ognju naših čet.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Turška vojska.

Obramba Dardanel. Iz Carigrada za seboj poročajo v Sofijo, da zbirajo 200.000 mož močno sirsko armado v Carigradu za obrambo Dardanel. Čez Eski-Schiren pripelje vsak dan vojake 20 vojaških vlakov. Z došlimi ojačenji turška armada lahko odločno napade izkrcane angleško-francoske čete. Turška armada v Dardanelah šteje zdaj nad 400.000 mož in mirno pričakuje še Italijane, če pridejo v Dardanele pomagat Francozom in Angležem.

Izgube sovražnikov. Glavni stan obveščaja 11. junija: Na dardanelški bojni črti včeraj nič bistvenega. Izgube sovražnika ob zadnji bitki pri Sedil Bahr cenijo na nad 15.000.

Turki potopili ruski torpedni rušilec. Carigrad, 12. junija. (K. u.) Med nekim bojem na Črnem morju je ponoči na 11. t. m. potopila turška križarka „Midilli“ nek velik ruski torpedni rušilec.

Nemško-francosko-belgijsko bojišče.

Uspéh Nemcev v Champagni. Uradno razglašajo 10. junija: Sovražni napadi proti našim postojankam severno od Neuville so se izjalovili.

Izjalovil se je sovražni sunek južno-vzhodno od Robuterne.

V Champagne smo osvojili v okolici Souain in severno od Hurlusa več sovražnih jarkov in smo osvojili z naskokom francoske postojanke severno od Le Mesnil v širini 200 m. Najvišje vojno vodstvo.

Francoski poraz med Lievinom in Arrasom. Uradno poročajo 14. junija: Na fronti med Lievinom in Arrasom so doživeli Francozi težak poraz. Potem ko je tekom dneva naš artiljerijski ogenj pregnal sovražne čete, ki so bile pripravljene za napad, so proti večeru dvakrat v strnjenih vrstah močno napadli naše postojanke na obeh straneh višine Loretto kakor tudi na fronti Neuville—Rachincourt. Sovražnika smo povsod s težkimi izgubami vrgli nazaj. Vse postojanke so ostale v naši posesti, slabše napade sovražnika ob yerskem prekopu smo odbili. Pehotni boji jugovzhodno od Hebuterne so ostali brezuspešni, sovražne napade v Champagni smo v kali zadušili.

Najvišje vojno vodstvo.

Domače in tuje novice.

Peta črna sv. maša za tukaj umrli vojakom Vladimirom Begović, bo v torek ob polu 8. uri v kapiteljski cerkvi.

Pozor! Slavno občinstvo se opozarja, da naj nikar ne nasede ljudem, ki se drznejo brez vsacega dovoljenja pobirati doneske za zvonjenje ali pogreb tega ali onega mrliča. Zakaj v slučaju resničnega uboštva ali izvanredne prilike, kakor je bil ravno pogreb prvega tukaj umrlega vojaka, je cerkveno predstojništvo še zmiraj in bo tudi vedno te vrste mrliče zastoj pokopavalo. Zato prosimo, da se nam vsako tako „beračenje“ takoj naznani, da moremo v obrambo dobrega imena storiti potrebne korake.

Mestnožupni urad Novomesto,
dne 14. junija 1915.

J. L., vikar.

Prošnja procesija III. reda za zmago našega orožja in mir na Trško goro se

je izvršila minulo nedeljo v najlepšem redu. Vzlic hudi vročini, ki je pa za vinarstvo ravno sedaj ob cvetju vinske trte najbolj potrebna za dobro leto, se je zbralo na gori v svetišču Matere Božje krog tisoč ljudij iz Novega mesta in skoraj vseh farâ iz okolice, ki so res vneto v molitvi in petju klicali pomoči iz nebes. Pater Pavel je v vznesenih besedah orisal v zgodovinskem pregledu, kako je Marija ravno v zgodovini Avstrije že opetovano naklonila našim prednikom zmago nad sovražniki — Turki, Švedi, itd. Bile so pete litanije Matere Božje, pri katerih je vse navzoče ljudstvo pač iz globočine srca odpevalo: „prosi za nas, Marija, kraljica nebes in zemlje“, da premagamo odkrite in hinavske sovražnike, ki okrog in okrog ogrožajo našo ljubo Avstrijo, domovino toliko slavnih junakov, in skušajo častitemu starčku, od vseh ljubljenu očetu Frančišku Josipu I., zagreniti večer življenja s hudobnimi naklepi, ki jih rodi roparski pohlep in zločinsko bratstvo. K sklepu se je zapela od vseh navzočih kakor iz enega grla naša mogočna cesarska himna. Omenjeno bodi, da se je tudi med potjo molilo in pelo, kakor zahteva resnoba časa. Bog daj, da bi bili kmalu uslišani!

Vodstvo III. reda obveščaja vdeležence nedeljske prošnje procesije, da se je nabralo 108 K 6 h. Od tega se je porabilo 17 K 18 h za stroške procesije, kakor za mežnarje treh cerkev, ki so med procesijo zvonili in kot dar trškogorski cerkvi. Prebitek 90 K 26 h je vodstvo lastnoročno izročilo velesp. gosp. okr. glavarju za Rudeči križ. V imenu III. reda se vodstvo vsem vdeležencem najpristicneje zahvaljuje.

Šolsko leto na gimnaziji v Novem mestu. Šola se je končala 15. junija s službo božjo. Klafisiciranih je bilo 239 učencev, z odliko jih je naredilo 27 učencev in dve privatistki, 181 jih je zdelalo, 6 je splošno sposobnih, 18 jih je padlo, 5 jih ima ponavljalni izpit.

• **Prvi slučaj smrti vojaka** se je primeril v našem mestu dne 12. junija. Med transportom je namreč zbolel pešec domobr. pešpolka št. 37, I. marštotnija Vladimir Begović, rojen 1. 1895 v Lustici pri Kotoru v Dalmaciji. Na novomeškem kolo-dvoru je opesal radi vnetja pljuč in je bil prenešen v tukajšnjo rezervno bolnico Rudečega križa, kjer je boleznii podlegel. Bil je vsled lastne želje previden s svetotajstvi. Dne 14. junija popoldne se mu je priredil veličasten pogreb, ki ga je vodil p. n. gosp. prošt dr. Elbert. Obilna je bila vdeležba vojaštva kakor tudi meščanstva. S cveticami ozalšano krsto so nosili naši slovenski c. kr. prostovoljni strelci. Pred in za krsto sta bila oddelka tukajšnjega vojaštva, na čelu jim ves častniški zbor. Vdeležil se je ves damski zbor podružnice Rudečega križa na čelu mu predsednica gospa pl. Garzarolli. Gospice so nosile cvetlični venec s trakovi. Za krsto je bilo več zastopnikov tukajšnjih uradov od c. kr. okrajnega glavarstva, c. kr. okrožnega sodišča, c. kr. orožništva, mestnega županstva. Kakor se nam poroča, se je Begović vdeležil vojske na južnem bojišču in je zdaj bil na potu, da brani tudi našo ožjo domovino, a mej tem ga je dohitela smrt. Blagi mladenič naj v miru počiva v bratski zemlji slovenski!

Padel je 17. maja v Galiciji pri Mezőlowki pred sovražnikom Janez Kožar iz Slatnika pri Ribnici. Bil je član Orla in Marijine družbe. Njegov stotnik je v pismu do žaljuočih starišev pohvalil njegovo hrabrost, za katero je bil predlagan v odlikovanje.

V ruskem ujetništvu je visokošolec Zalokar, rodom iz Metlike. Ranjen je bil na levi roki, katero so mu zdaj na Ruskem morali amputirati. — Od przemyselske posadke je v ruskem ujetništvu vojak Janez Žlogar, posestnik iz Bušinjvasi št. 39, občina Suhor.

Italijanski vojni ujetniki v Ljubljani. Pred par dnevi so s posebnim vlakom pripel-

ljali so v Ljubljano 165 italijanskih vojakov in dva častnika (nadporočnika).

Padel je Andrej Kovačič iz Vinevasi št. 2., črnovojnik 27. pp., 5. jan. 1915 v Galiciji.

Strašno neurje je obiskalo Novo mesto in okolico v pondeljek, dne 14. t. m. okoli 5. ure popoldne. Kakor da bi se bil oblak utrgal je lilo z neba; po cestah je kar široma tekla voda. To neurje je trajalo skoro nepretrgoma okoli poldrugo uro. Ljudem je kar srce trepetalo, ko so videli nad seboj grozeče črne oblake. Hvala Bogu, nas vendar ni obiskalo ledeno zrnje; sicer je vmes par zrnc padlo, a škode ni napravilo. Drugi dan je bila povsod zemlja zelo zbita in deloma je vsled nevihte poglela strn. Obvari nas Bog osobito letos hudega vremena, ko ljudje komaj čakajo nove letine, ki tako upapolno kaže!

Strela je udarila ob zadnjem neurju v hlev g. Matije Bučarja, posestnika na Drski. Cela družina je bila ravno zbrana v hiši in skupno molila, da bi Bog odvrnil vremensko nesrečo od nas in niti zapazila ni, da je tako blizu tresčilo. Še-le trgovec Nachtigal na Drski, ki je prvi zapazil rudečega petelina na strehi, je opozoril Bučarjeve na ogenj. K sreči so še pravočasno izgnali vso živino iz hleva, da ni zgorela. Naenkrat je bilo polno sosedov, ki so v najhujšem dežju pomagali gasiti. Kmalu je prihitela na pomoč tudi kandijska požarna bramba in konečno tudi vojaštvo. Hlev je sicer zgorel, a dosegljo se je vsaj toliko, da se požar ni razširil na sosedna poslopja. K temu je pripomogla tudi veliko nevihta sama, ker je gost dež deloma sam gasil, deloma sosedne strehe zmočil, da se jih iskre niso prijele. Poslopje je bilo zavarovano.

Razglas. Vsled odloka c. kr. deželnega predsedstva v Ljubljani z dne 13. t. m., št. 4060/Mob., se s tem naznanja, da so iz Primorskega na Kranjsko došli državni uradniki in državni uslužbenci begunci, kateri niso bili na Primorskem pri zadnjem prebiranju, dolžni na Kranjskem priti k pregledovanju oziroma naknadnemu pregledovanju.

C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo,
dne 14. junija 1915.

Za potujoče občinstvo. Ker primanjkuje drobiža, se morajo odslej pri osebnih blagajnah plačevati vožni listki z že naštetim denarjem. Blagajniki zato niso dolžni menjavati.

Pisma se morajo oddajati odprta! Od 14. junija naprej se morajo v okraju tukajšnjega poštnega ravnateljstva oddati vsa zasebna pisma odprta.

Radi hudodelstva posilstva obsojen je strgarski pomočnik Janez Arko iz Sodražice na dve leti težke ječe z enim postom vsakega četrta leta.

V uradnih izkazih izgub so imenovani dolenski vojaki 17. pp. kot ujeti: Blatnik Ivan, 11. stotn., Zagradec. Černič Ivan, 2. maršt., Metlika. Cimermančič Josip, 7. stotn., Zagradec. Judež Franc, 2. stotn., Šmihel-Stopiče. Lindič Anton, 8. stotn., Št. Janž. Nagu Jožef, 4. stotn., Banjaloka. Nograšek Jožef, 3. nadom. stotn., Zg. Krka, ranjen. Pavlin Ivan, 10. stotn., Brusnice. Penič Franc, 5. stotn., od Krškega. Peruci Vladimir, 4. stotn., Tomišelj. Petan Jožef, 10. stotn., Šmihel-Stopiče. Špehar Mihael, 4. stotn., od Črnomlja. Šporar Silvester, 2. nad. stotn., Št. Peter. Šprajcar Franc, 2. stotn., Velike Lašče. Steklasa Adolf, 4. stotn., Št. Rupert. Tekavec Fran, 2. marštotn., Krka. Šušteršič Fran, 4. stotn., Škocijan. Žurman Fran, 4. marštotn., Šmihel-Stopiče. — Andolšek Fran, 3. marštotn., Kopolje ni mrtev, ampak ujet. Debeve Josip, 1. nad. stotn., Tržišče, ujet.

Žetveni dopusti za vojake. V kolikor dopuščajo vojaške razmere, se bodo samostojnim kmetovalcem, oziroma njihovim družinskim članom in kmečkim delavcem dovolili dopusti za oskrbo žetvenih del v isti izmeri kakor za pomladna dela. V posebno ozira vrednih slučajih se na ute-

meljeno prošnjo začasno (največ za 14 dni) oprostite vojaške službe samostojni kmetovalci, potem posamezni uradniki veleposestva in kmečkih zadrug. Prošnje naj vložijo ali dotični vojaki osebno pri svojem poveljstvu, ali pa njihovi domači pismeno potom okrajne oblasti. Dovolitve izdaje pa poveljstvo dotičnega oddelka. Za delavske skupine do 20 mož morajo prositi tako posamezne občine kakor tudi posamezni posestniki potom politične oblasti.

Udanostna adresa hrvaškega sabora. Te dni je začel zborovati zopet hrvaški sabor, ki je pred vsem navdušeno sprejel udanostno adresu Njegovemu Veličanstvu kralju Francu Josipu I.

Sladkor se ne podraži. C. kr. koresp. urad pravi med drugim: Prebivalstvo naj se pomiri, ker obstoječe zaloge sladkorja za potrebščino tuzemstva popolnoma zadostajo in da se bo proti mogočnim pozivom neopravičeno povišati cene nastopilo s popolno energijo. Našla se bodo tudi pota in sredstva, da se prepreči vsako nakopičenje zalog, ki bi škodilo splošnosti.

Moke mlini ne bodo več mešali. C. kr. korespondenčni urad poroča: Izdal se je ministrski odlok, ki odpravlja dozdej veljavna določila glede na moko, po katerih so morali mlini mešati pšenično in rženo moko z nadomestilno moko, predno so jo odposlali iz mlinov. Ukrenilo se je, da se odpošljejo plemenite moke izvzemši pšenične moke za kubo, ki se mora prej kot slej mešati z ječmenovo moko, nemešane iz mlina. Moke se smejo prodati obrtnim izdelovalcem in konsumentom le, če dobavijo istočasno ravno tako visoko množino koruzne moke. Mesto koruzne moke se sme dobaviti tudi moka iz krompirja ali iz riža.

Monopol na živino? Kakor poroča „Slovenec“, neuradno poklicani krogi resno mislijo na to, da se vpelje monopol na živino, da se napravi jez nevzdržljivi draginji živine in mesa. Rešitev tega vprašanja pa ne zahteva samo globokega proučavanja, ampak tudi enake odredbe na Ogrskem.

Poziv nemških črnovojnikov pod orožje. Z odlokom nemškega cesarja dne 28. majnika so pozvani črnovojniki od 17. do 19. leta. Tisti pozvani črnovojniki, ki se nahajajo v inozemstvu, naj se pismeno ali ustmeno prijavijo pristojnemu konzulatu. Njih povratek v Nemčijo se še posebej določi.

Italijansko bojišče. Novi prodiralni poizkusi Italijanov pri Tolminu in Plaveh so ostali zopet brez uspeha. Na koroški meji so štajerski črnovojniki vzeli mali Pal vzhodno prelaza Plöcken. Na tirolskem obmejnem ozemlju je prisilila neka orožniška straža brez lastnih izgub neko laško stotnijo, da se je umaknila ter ujela 58 Lahov.

Loterijske številke.

Gradec, 9. junija 29 14 58 15 67

Najnovejša poročila.

Rusi se umikajo, zasledovani od zaveznikov čez Cerkov, Lubaczov, Javorov, Sadovo, Viznio, Rudki. Nizniav so naši zasedli. Skupni plen od 1. do 15. junija znaša 1080 oficirjev, 122.300 mož, 53 topov, 187 strojnih pušk, 5 municijskih voz.

Gospodarske drobtine.

Kosci in žanjice za kmetovalce. Deželni odbor kranjski je po posredovanju deželnega odbora goriškega dosegel, da se dajo goriški kosci in žanjice za letošnjo košnjo in žetev kranjskim kmetovalcem na razpolago, in sicer pod sledečimi pogoji: Kosci dobe poleg stanovanja dnevno mezdo 4 krone, če se sami prehranijo. Če jih hrani delodajalec, dobe pa le dve kroni 50 h dnevne mezde. Žanjice, ki se lahko vporabijo tudi za druga, ženskam primerna poljska dela, dobe pri lastni prehrani 2 kroni 50 h na dan; če pa jih

prehrani delodajalec, dobe pa le 1 krono 50 h na dan. Vrhu tega morajo delodajalci v vsakem slučaju prevzeti tudi stroške za pot iz Štajerskega v kraj dela, kakor tudi stroške vrnitve glede prevzetih delavskih moči. Če se bo zahtevalo zadostno število delavskih moči, bo deželni odbor priredil posebni železniški vlak za prevoz delavcev, da se znižajo potni stroški. Kmetovalci iz Kranjske, ki so voljni pod navedenimi pogoji prevzeti kosce in žanjice, naj to čimprej deželnemu odboru sporočijo, koliko koscev, odnosno žanjic, se zavežejo prevzeti.

Košnja se je povsod pričela. Stiska za delavce je velika in se povsod čuti, kakor si želimo ugodnega vremena, tako si želimo po drugi strani, da nam ostanejo za košnjo saj te moči doma, ki jih imamo sedaj in da se vpokličejo na zadnjih prebiranjih potrjeni črnovojniki še le po končani košnji. V tem smislu so se nekatere žetvene komisije obrnile že tudi na okrajna glavarstva z vlogami. V novomeški okolici pomagajo tudi vojaki pri košnji.

Vinogradniška dela zastajajo pri marsikaterem večjem posestniku, ker manjka delavnih sil. Tudi kmetijska šola na Grmu ne more dobiti za svoje vinograde potrebnih delavcev. Manjši posestniki so obdelali svoje vinograde. Kdor daje popolno hrano in dosti pijače in poleg tega še dobro plačo, ta si še lahko pomaga s posameznimi močmi, drugi pa morajo mirno gledati, kako se dela škoda, ker ni mogoče trt vezati in okopati kakor bi bilo treba. Splošno košnjo travnikov se je pričel za naše vinograde še slabši čas, ker ima vsak doma dosti dela.

Zadnja nevihta v pondeljek ni napravila na Trški gori nobene škode. Pozna se pa škoda po polju, ker je poleglo žito in drugi sadeži. Sama sreča, da ni bilo toče. Na Drski je strela udarila v Bučarjev pod, ki je med močnim nalivom v kratkem času pogorel.

Belokranjski vestnik.

Iz Adlešič 5. jun. Pred kratkim so prinesle „Dol. Nov.“ cene nekaterim živilom in dr. v Beli Krajini pred nekaterimi leti. Naj navedem tu še nekaj takih izgledov, ki so zanimivi posebno ob sedanji splošni druginji. Mate Kozan iz Tribuč h. št. 8., ki je star čez 80 let, je kupil pred kakimi 65. leti, t. j. ok. l. 1850. v Karlovcu svinjo s tremi mladiči za 16 K. L. 1876. dal je tukajšnji mesar za telico, ki je tehtala čista, t. j. brez droba in kože, 1 cent 48 funtov, 16 K. Istega leta so kupovali pri nas mlade jance in kozličke po pet starih cvancigaric, t. j. po 1 gld. 66 kr., a za kože od njih pa so dobivali po 1 gld. 70 kr., tako, da jim je ostalo vse meso zastoj. Naš tuk. krčmar je dal za prasca, ki je tehtal 70 funtov, in sicer čist, 7 gld., t. j. 14 K. Funt ga je stal toraj celih 10 kr., t. j. 20 h. — Tudi še l. 1886. in 1887. so dobivala pri nas teleta, seveda mlada, po 3 do 4 tedne stara, po 6 K in to od malih krav, t. j. buš.

Strupena rosa napadla je zopet letos, kakor že nekaj let sem, hrastovo drevje, posebno mlade hraste.

Iz Črnomlja. — 1. Duhovo. — Na Duhovo smo imeli v belokranjski metropoli vsakoletno običajno duhovno opravilo v cerkvi sv. Duha. Prijazna cerkva, ki ima presbiterij iz gotske dobe, je bila pred leti, že v razpadu, in jo je mesto kupilo od nem. vit. reda. Po prizadevanju nekotnih bogoljubnih meščanov, ozir. črnomaljskih župljanov sploh in požrtvovalnih duhovnikov domačinov: g. Schweigerja, leskovškega dekana in † Jakoba Stariha, častnega kanonika tržaškega, dekana pičanskega in zlatomašnika, ki je umrl v pokoju v Črnomlju leta 1897., se je posrečilo razpadajočo cerkev popraviti in prenoviti ter ji dati sedanjo okusno lepoto. — (Bodi omenjeno,

da je bilo iz rodbine Stariha-Kolbezen že enajst duhovnikov-župnikov, dekanov, proštov, kanonikov iz Črnomlja, ki so delovali po Kranjskem, Štajerskem in Primorskem. Najslavnejši je J. Stariha, župnik na Štajerskem, ki je v Babjem klancu potolkel iz Ogrskega prodirajoče divje Kruce s pomočjo svojih župljanov (odtod kletvica: Crucitürken) ter dobil častni naslov: Victoriosus, to je Zmagoslavni). Drugega Stariho-dekana v Semiču so Turki živega žgali z razbeljenimi verigami, tretji Stariha je bil metliški prošt za časa Francozov v naši deželi itd. Valvazor omenja za njegove dobe kot metliškega prošta in semiškega župnika zajedno: Janeza Kolbezen itd.) — G. Jakob Stariha, častni kanonik in zlatomašnik, je dal napraviti na lastne stroške glavni altar (sv. Duh nad apostoli) za 1300 gld., ki se prav prilega gotskemu presbiteriju. Na binkoštno praznike je obilno ljudstvo in Hrvati onstran Kolpe trumoma prihajalo na treh mostovih prosit sv. Duha za sedmere darove, ki jih tako zelo potrebuje sedanji lahkomišelní svet.

Zlato belokranjsko srce. Ko se je vozilo vojaštvo po naši belokranjski železnici, je bil kolodvor neprestano napolnjen z občinstvom in okoličani, ki so prinašali in dovažali na vozeh kruh, slanino, sirovo maslo, sadje, vino in drugo pecivo za mimogredoče vojake. Res, zopet je pokazal v teh dneh Belokranjec svoje zlato srce in priznalo gostoljubnost. Saj se višji častniki in moštvo ni moglo dovolj laskavo izražati o gostoljubni postrežbi črnomaljskih gospic in drugih Belokranjcev; nekateri so se naravnost izražali, da jim urice v Črnomlju ostanejo neizbrisne.

Telovo. Na Telovo se je vršila običajna procesija nad vse slovesno. Ker vreme ni nagajalo, se je mogla razviti veličastna procesija v najlepšem redu z uradnim vojaštvom. Omenjeno bodi, da so letos tukaj nastanjeni vojaki nem. vit. reda deloma korakali pred Najsvetejšim, med tem ko je drugi oddelek delal običajni „špalir“. Le škoda, da smo pri tem najbolj pogrešali domačo godbo, ki žal, letos ni mogla nastopiti, ker so njeni člani pod orožjem. Se je pa tembolj molilo in ljudstvo vzorno obnašalo.

Veliko zalogo podobic za I. sv. obhajilo ima knjigarna J. Krajec nasl. Rudolfovo.

Skrb za novo žetev.

Dunaj, 8. junija. (K. u.) Odsek 28 članov za skrb povodom nove žetve se je danes pod vodstvom komerčnega svetnika poslanca Povšeta posvetoval v sejni dvorani nižjeavstrijskega deželnega zbora o pripravah za novo žetev. Po večurni razpravi je odsek sklenil soglasno:

1. Nova žetev se mora zagotoviti potrebam prebivalstva. Odtegniti se mora vsaki špekulaciji in neracionalnemu izkoriščanju. Država naj bi zato zaplenila žetev. Od zaplenitve naj se izvzame le to, kar kmetsko prebivalstvo rabi zase, in tista množina, ki se potrebuje za obdelovanje.

2. To nalogo naj izvede vojni žitni prometni zavod, ki naj se zato primerno izpopolni. Žito naj se nabavi potom decentralizacije. Pritegnejo naj se poljedelske organizacije in strokovnjaki žitne trgovine.

3. Nujno je potrebno, da se ne moti preskrba po načrtu, da tako za vojaške kakor za civilne potrebe tudi potrebščino moke vojni žitni prometni zavod preskrbi.

4. Smotreno individualno naj se kmalu popišejo z žitom obsejana polja in uspeh žetve.

5. Vlada se poziva, naj uvede pogajanja z Ogrsko, da se zagotovi državnim

deželam statistična povprečna množina uvoza v zadnjih letih.

6. Ureditev vporabe naj se vzdrži. Dnevna množina naj se poviša v okviru uspeha žetve in glede na tiste pridobitne sloje, ki so navezane na močno krušno hrano.

7. Otrobi naj se prepuste poljedelstvu za prehranitev živine in naj se razdele po potrebi.

Odobril se je tudi predlog poslanca Finka, po katerem naj se dožene in zagotovi potrebna množina krušnega žita tistim deželam, ki same ne pridelajo dovolj žita.

Književnost.

„Svetovna vojska“. Pod tem naslovom je pričelo izhajati lepo delo v zvezkih v zalogi Katoliške Bukvarne v Ljubljani. Delo je opremljeno z lepimi slikami in bo nudilo enoten in nepretrgan popis današnjih bojev, poleg tega bo pa podalo tudi mnogo izvirnih črtic, slik in vojnih dogodkov, katerih niso prinesli časopisi. Uredništvo „Svetovne vojske“ ima namreč na razpolago že sedaj obilo dopisov in poročil po največ od slovenskih vojakov, ki so se vdeležili bojev na južnem ali severnem bojišču. Delo bo vsled tega zelo zanimivo in bo vredno, da si je shrani vsaka hiša za spomin na današnje težke dni svetovnih dogodkov. S prav posebnim zanimanjem pa bodo po tej knjigi posegli naši vojaki, ko se vrnejo iz bojišč, saj bodo popisani v knjigi boji, katerih so se sami vdeležili in ki so jim živo v spominu. Časopisi se pogube, ta knjiga pa bo ostala v spomin nam in znanecem, saj bo nudila kroniko slovenskega junaštva.

Vsak posamezen zvezek, ki je dokaj obširen, velja 60 vin., četrletno (6 zvezkov) pa znaša samo 3 krone, katere je treba poslati pri naročilu naprej.

Resnica o Srbiji.

Pod tem napisom objavlja „Wiener Mittagszeitung“ zanimiv članek, ki izvaja med drugim: „Fremdenblatt“ je pred kratkim zavrnil vse govorce, da namerava Avstrija skleniti poseben mir z neko državo, s katero se vojskuje. Dementirana je s tem tudi govornica, ki je osem dni krožila po Dunaju, da je došel srbski ministrski predsednik na Dunaj, da se pogaja o miru. Na teh govoricah ni niti besedice resnice. Avstrijske čete stražijo Savo in Drino, ker je Srbija bolj kot kdaj prej postala postransko bojišče. Usoda Srbije se odloči na poljskih, galiških in italijanskih bojiščih. Za našo monarhijo se zdaj v Srbiji vojskuje četrti zaveznik kot vojni prostovoljec in slabi vsak dan bolj odporno moč z vojnim materijalom dobro preskrbljene armade, namreč smrt vsled kužnih bolezni. Med 326 tujimi in domačimi zdravniki, ki so služili začetkom vojske, jih je v zadnjih osmih mesecih umrlo 124, večinoma na pisanem legarju,

med njimi telesni zdravnik kralja Petra in zdravnik vojvode Putnika. Vlado in časopisje pa preveva kljub temu duh absolutne nesprajljivosti in strastnega sovražstva nasproti Avstriji. Belgrajsko časopisje slavi še vedno umor nadvojvode Franca Ferdinanda kot narodno junaštvo.

Darovi za kip presv. Srca Jezusovega v kapiteljski cerkvi. A. S. 10 K; A. Šmalc 20 K; R. Cvelbar 6 K; Kalan 10 K; A. Vranešič 2 K; A. Dular 2 K; Jera Lesjak 4 K; J. Krajec nasl. 10 K; M. M. 2 K; M. C. 2 K; F. P. 2 K; Janko Lobé 20 K; J. Perko 4 K; M. Babnik 2 K; Al. Ipavitz 10 K; A. D. 90 h; neimenov. K. 80 h; Neimenovana 30 h; Neimenovan 60 h; Amalija Štravbar 3 K; U. Horvat 10 K. Skupaj 121 K 60 h.

Bog plačaj stoterokrat! — Prosimo novih darov.

Velika svota denarja 154-16 se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo 13, Ljubljana.

Dražbeni oklic.

E 217/15/8

Dne 5. julija 1915 predpoldne ob 9. uri bo pri c. kr. okrožnem sodišču, v izbi št. 32, dražba sledečih nepremičnin:

Zemljiška knjiga Bršljin, vl. št. 244: Hiša z vrtom. Cenilna vrednost 2800 K. Najmanjši ponudek 1867 K. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 27. maja 1915. 33

Dražbeni oklic.

E 401/14

33

Dne 28. junija 1915 predpoldne ob 9. uri bo pri c. kr. okrožnem sodišču, v izbi št. 31, zopetna dražba sledečih nepremičnin:

Zemljiška knjiga Hrušica, vl. št. 17: Hiša, svinjnjak, gospodarsko poslopje, vodnjak, 2 vrta, 6 njiv, 1 pašnik. Cenilna vrednost 3704 K. Najm. pon. 1877 K. Vl. št. 25: Njiva. Cen. vredn. 286 K. Najm. pon. 143 K. Vl. št. 26: Dva pašnika, dve njivi. Cen. vredn. 500 K. Najm. pon. 250 K. Vl. št. 377: Dva travnika. Cenilna vrednost 816 K. Najm. pon. 408 K.

Zemljiška knjiga Gaberje, vl. št. 378: Njiva. Cen. vredn. 220 K. Najm. pon. 110 K.

Zemljiška knjiga Potovrh, vl. št. 428: Gozd. Cen. vredn. 370 K. Najm. pon. 183 K.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 6. junija 1915. 32

Dražbeni oklic.

E 158/15

8

Dne 21. junija 1915 predpoldne ob 9. uri bo pri tem sodišču v izbi št. 32 na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin:

Zemljiška knjiga Mirna peč, vl. št. 151: Hiša z gospodarskimi poslopji, njive, pašniki, travniki. Cenilna vrednost 8245 K. Najmanjši ponudek 5497 K.

Zemljiška knjiga Golobinjek, vl. št. 539: Pašnik. Cenilna vrednost 288 K. Najmanjši ponudek 192 K.

Zemljiška knjiga Hmelčič, vl. št. 370: Zidanica in vinograd. Cen. vredn. 297 K. Najm. pon. 224 K.

K nepremičnini zemlj. knjiga Mirna peč, vl. št. 151, spadajo sledeče pritlikline: 1 plug, 2 brani, stiskalnica in 2 legi v cenilni vrednosti 40 K.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 5. maja 1915.

Kupi se dobro ohranjen ročni voziček s 4 kolesi.

Kupca pove uredništvo. (34)

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

≡ v lastnem domu v Kandiji ≡

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4¹/₂ %

1-0-12

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.